

Folketingets Beskæftigelsesudvalg
lov@ft.dk

Victoria Velasquez
Victoria.velasquez@ft.dk

Beskæftigelsesministeriet
Holmens Kanal 20
1060 København K

T +45 72 20 50 00
E bm@bm.dk
www.bm.dk

CVR 10172748

J.nr. 2023 - 3904
30. august 2023

Beskæftigelsesudvalget har i brev af 26. april 2023 stillet følgende spørgsmål nr. 198 (alm. del), som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Victoria Velasquez (EL).

Spørgsmål nr. 198:

”Vil ministeren – med udgangspunkt i regeringens forslag herom – skønne over konsekvenserne af at udvide beskæftigelseskravet, så borgere, der er blevet folkeregistreret på baggrund af indrejse fra udlandet før 1. januar 2008 omfattes af beskæftigelseskravet, hvorved ca. 14.000 personers forsørgelsesgrundlag vil kunne blive sat ned på niveau med SHO-ydelsen? Ministeren bedes redegøre for et sådan tiltags betydning for:

- a. Reduktionen i forsørgelsesgrundlag for de berørte borgere, herunder på tværs af samlivsstatus og antallet af hjemmeboende børn under 18 år – opgjort i kroner og øre samt procent ift. i dag.
- b. Danmarks fattigdom, herunder børnefattigdom. I det omfang ministeren ikke vil regne på fattigdommen, jf. de nu opgivne planer om at indføre en fattigdomsgrænse, bedes ministeren regne på konsekvenser for antallet af voksne og børn i lavindkomstgruppen.
- c. Antallet af personer, der skønnes at komme til at leve for mindre end det såkaldte grundbudget, som ifølge Ydelseskommisionen ”muliggør et beskedent, men sundt liv” (Ydelseskommision – samlede anbefalinger til et nyt ydelsessystem, 2021), herunder hvor mange procent af grundbudgettet (opregnet til 2023-priser), der vil være tale om på tværs af familietyper.
- d. Gini-koefficienten, herunder betydning for hver decilgruppes disponible indkomst i kroner og øre samt procentmæssig ændring.
- e. Virkning på dels arbejdsudbuddet overordnet set, dels reel beskæftigelse af de berørte – tallene bedes opgjort i antal fuldtidspersoner samt i procentdel af, hvor mange personer, der vil nedsat i forsørgelsesgrundlag.
- f. Antallet af personer, hvis rådighedsbeløb vil blive endnu mindre, end hvis de var lønmodtagere på en såkaldt HK-mindsteløn, og hvor meget mindre rådighedsbeløbet vil blive på tværs af de familietyper, de berørte befinder sig i. Ministeren bedes her tage højde for universelle ydelser, som både overførselsindkomst- og lønmodtagere har ret til, herunder boligstøtte m.v.
- g. Antallet af personer ift. i dag, der fejlagtigt vil blive vurderet til ikke at undtages fra beskæftigelseskravet f.eks. som følge af manglende arbejdsevne, og dermed hvor mange personer, der blive sat ned i ydelse på et ulovligt grundlag.

- h. Antallet af borgere ift. i dag, der risikerer at ryge ud i kriminalitet, jf. dokumentationen for, at indførelsen af integrationsydelsen i 2015 øgede kriminaliteten blandt kvinder som beskrevet i Ydelseskommisionens rapport (Ydelseskommision – samlede anbefalinger til et nyt ydelsessystem, 2021, s. 104-106).
- i. Den samlede gæld for personer i kontanthjælpssystemet, herunder hvor meget mere gæld borgere på tværs af familietyper forventes at måtte optage.
- j. Negative konsekvenser for uddannelse af ”de svageste børn”, jf. Ydelseskommisionens beskrivelser af, at indførelsen af integrationsydelsen i 2015 netop havde disse negative konsekvenser (Ydelseskommision – samlede anbefalinger til et nyt ydelsessystem, 2021, s. 106).”

Svar:

Regeringen vil gennemføre en reform af kontanthjælpssystemet, som tager afsæt i Ydelseskommisionens anbefalinger, som bl.a. indeholdt en fremrykning af indfasningen af beskæftigelseskravet. Fremrykningen af indfasningen af beskæftigelseskravet er dog blot et delelement i en samlet reform. Besvarelsen kan derfor ikke ses som en vurdering af de samlede konsekvenser ved regeringens forslag til et nyt kontanthjælpssystem. Besvarelsen vedrører således alene den isolerede effekt af at fremrykke indfasningen af beskæftigelseskravet.

Besvarelsen tager udgangspunkt i oplysninger om borgere i kontanthjælpssystemet og den generelle befolkningssammensætning i 2019, som er det seneste år med tilgængelige detaljerede, konsoliderede oplysninger om modtagere af kontanthjælpsydelse. Det vurderes samtidigt, at 2019 – også fremadrettet – er repræsentativt for sammensætningen af kontanthjælpssystemet. Samtidigt er 2019 det seneste fulde år uden påvirkning af COVID-19.

Efter gældende regler skal borgere i kontanthjælpssystemet, som er indvandret efter 1. januar 2008, ud over et opholdskrav, opfylde et krav om beskæftigelse, svarende til 2½ års fuldtidsbeskæftigelse inden for 10 år, for at blive berettiget til kontant- og uddannelseshjælp. Ved gældende regler i kontanthjælpssystemet forventes det, at antallet af indvandrede omfattet af beskæftigelseskravet øges år for år, indtil alle er indvandret efter 1. januar 2008 og dermed er omfattet.

Regeringen ønsker at fremrykke indfasningen af det allerede gældende beskæftigelseskrav for borgere i kontanthjælpssystemet. Med en sådan fremrykning ensrettes reglerne på tværs af indvandringstidspunkt, hvorved borgere, som er indrejst før 1. januar 2008 og *ikke* opfylder beskæftigelseskravet, vil være berettiget til SHO-ydelse, frem for kontant- eller uddannelseshjælp.

I 2019 skønnedes det at dreje sig om 14.000 fuldtidspersoner, mens antallet og dermed også de fordelingsmæssige konsekvenser vil aftage år for år i takt med, at færre og færre borgere i kontanthjælpssystemet er indvandret før 1. januar 2008.

Det faktiske antal personer, som ved forslaget ikrafttrædelse vil blive omfattet af beskæftigelseskravets fremrykning, er forbundet med usikkerhed og afhænger bl.a. af udviklingen generelt på det danske arbejdsmarked.

Økonomiministeriet har bidraget til besvarelse af underspørgsmål *a.*, *b.*, *c.*, *d.* og *f.*

I besvarelsen er lagt til grund, at der med forsørgelsesgrundlag menes disponibel indkomst. Den disponible indkomst er sammensat af indkomster fratrukket skat og indbetaling til pensionsordninger.

Beregningerne i besvarelsen af spørgsmål *a.*, *b.* og *d.* tager udgangspunkt i alle personer, som i løbet af året har været i berøring med kontanthjælpssystemet i en kortere eller længere periode.

- a. Reduktionen i forsørgelsesgrundlag for de berørte borgere, herunder på tværs af samlivsstatus og antallet af hjemmeboende børn under 18 år – opgjort i kroner og øre samt procent ift. i dag.

Fremrykningen af beskæftigelseskravet har alene betydning for de borgere i kontanthjælpssystemet, som på det pågældende tidspunkt har seneste indrejsedato før 1. januar 2008. Som nævnt vil fremrykningen af beskæftigelseskravet ikke have betydning for den disponible indkomst for borgere i kontanthjælpssystemet ved fuldt indfasede regler.

Forslaget reducerer i gennemsnit den disponible indkomst mere for personer i familier uden børn end for personer i familier med børn i 2019, *jf. tabel 1.*

Tabel 1

Virkning af fremrykket beskæftigelseskrav på disponibel indkomst for de berørte opdelt efter familiesammensætning, 2019

Familiesammensætning	Ændring, kr. pr. måned	Pct. af disponibel indkomst
Enlig uden børn	-2.600	-25,4
Enlig med et barn	-1.200	-10,3
Enlig med to børn	-800	-7,2
Enlig med tre børn	-700	-6,0
Enlig med over tre børn	-600	-5,1
Par uden børn	-1.900	-12,8
Par med et barn	-1.600	-10,1
Par med to børn	-1.600	-10,9
Par med tre børn	-1.500	-10,2
Par med over tre børn	-1.300	-11,0

Anm.: Opgørelsen tager udgangspunkt i 19.000 berørte af kontanthjælpsydelse med ændret kontanthjælpsydelse som følge af fremrykket beskæftigelseskrav, svarende til 14.000 fuldtidspersoner. Familiesammensætning er opgjort efter antal børn og voksne i den berørte kontanthjælpsmodtagers familie. Familieækvivalerede indkomster. Beregnet på baggrund af oplysninger om modtagere af kontanthjælp i løbet af 2019.

Kilde: Økonomiministeriets beregninger på lovmodellens datagrundlag.

- b. Danmarks fattigdom, herunder børnefattigdom. I det omfang ministeren ikke vil regne på fattigdommen, jf. de nu opgivne planer om at indføre en fattigdomsgrænse, bedes ministeren regne på konsekvenser for antallet af voksne og børn i lavindkomstgruppen.

En fremrykning af indfasningen af beskæftigelseskravet, så alle borgere i kontanthjælpssystemet omfattes, skønnes isoleret set at øge antallet af personer i lavindkomstgruppen med ca. 8.500 personer, hvoraf 2.900 er børn, jf. tabel 2.

Virkingen på antal personer i lavindkomstgruppen vil falde i takt med, at færre og færre borgere i kontanthjælpssystemet er indvandret før 1. januar 2008. Ved fuldt indfasede gældende regler vil en fremrykning af indfasningen af beskæftigelseskravet derfor ikke have nogen betydning for antal personer i lavindkomstgruppen.

Tabel 2

Virkning af at fremrykke beskæftigelseskravet for antal personer i lavindkomstgruppen, 2019

Lavindkomstgruppen	Alle	Heraf børn
Midlertidigt (2019)	8.500	2.900
Varigt (2050)	0	0

Anm.: Hele befolkningen. Familieækvivalerede indkomster. Lavindkomstgruppen omfatter personer med en disponibel indkomst under 50 pct. af medianindkomsten. Se anmærkning til tabel 1. Frem mod 2023 skønnes en større andel kontanthjælpsmodtagerne at være omfattet af beskæftigelseskravet, hvilket betyder, at den fordelingsmæssige effekt i 2023 må forventes at være mindre end den viste.

Kilde: Økonomiministeriets beregninger på lovmodellens datagrundlag.

- c. Antallet af personer, der skønnes at komme til at leve for mindre end det såkaldte grundbudget, som ifølge Ydelseskommisionen ”muliggør et beskedent, men sundt liv” (Ydelseskommision – samlede anbefalinger til et nyt ydelsessystem, 2021), herunder hvor mange procent af grundbudgettet (opregnet til 2023-priser), der vil være tale om på tværs af familietyper.

Det er ikke muligt at opgøre antallet af ydelsesmodtagere, som skønnes at have en disponibel indkomst, som er lavere end udgiften til et relevant grundbudget. Det skyldes blandt andet, at indholdet af varekurvene, der ligger til grund for grundbudgetterne, afhænger af en række antagelser om familiernes karakteristika, som der ikke findes tilgængelige oplysninger om, eksempelvis om familiernes faktiske boligudgift. Samtidig er der ikke opstillet grundbudgetter for alle familiesammensætninger, herunder familier med mere end 4 børn eller familier, hvori der indgår personer over pensionsalderen.

Hertil kommer, at sammenhængen mellem udgifterne til et givent grundbudget og årsniveauet for en faktisk families disponible indkomst generelt skal fortolkes med forsigtighed. Det skyldes, at faktiske familiers sammensætning og karakteristika med betydning for den disponible indkomst og udgifterne til grundbudgettet typisk ændrer sig i løbet af et kalenderår, eksempelvis kan antallet af familiemedlemmer

varierte som følge af, at familiemedlemmerne bliver født, flytter hjemmefra, går fra hinanden eller flytter sammen.

I tråd med Ydelseskommisionens opgørelser, kan sammenhængen belyses med familietypeberegninger. Familietypeberegninger er stiliserede eksempler på disponible indkomster blandt forskellige familiekonstellationer.

Familietypeberegningerne fremgår af tabel 3, hvor den disponible indkomst for SHO-ydelsesmodtagere sammenlignes med Ydelseskommisionens foreslåede grundbudget (pl-2023). Enlige med børn på SHO-ydelse har en disponibel indkomst omtrent lig grundbudgettet. Enlige uden børn og par oplever at have en disponibel indkomst, der er lavere end grundbudgettet.

Tabel 3

Disponibel indkomst for personer på SHO-ydelse i pct. af Ydelseskommisionens grundbudget, 2023.

	0 børn	1 barn	2 børn	3 børn	4 børn
Enlige	67	102	104	102	101
Par	69	89	86	80	76

Anm.: Der er forudsat en månedlig husleje svarende til medianhuslejen for kontanthjælpsmodtagere, afrundet til nærmeste 500 kr., samt udgifter til el, vand og varme på mellem 881 og 1.504 kroner per måned. Alle børn antages at være 7-14 år. Børnebidraget forudsættes at svare til normalbidraget, der udgør 1.500 kroner per barn per måned. Grund-budgetterne svarer til Rockwool Fondens minimumsbudgetter for 2015, fraregnet udgifter til varige forbrugsgoder, og fremskrevet til 2023-niveau på baggrund af regeringens skøn over forbrugerprisindekset frem til 2023. Det er forudsat, at enlige er kvinder, og at par består af en mand og en kvinde. For at sikre sammenlignelighed mellem grundbudgetter og disponible indkomster er udgifter til husleje, el, vand og varme samt daginstitution inkluderet i grundbudgetterne. Tallene er afrundet.

Kilde: Beskæftigelsesministeriet beregninger.

- d. Gini-koefficienten, herunder betydning for hver decilgruppes disponible indkomst i kroner og øre samt procentmæssig ændring.

En fremrykning af indfasningen af beskæftigelseskravet, så alle borgere i kontanthjælpssystemet omfattes, skønnes isoleret set at øge indkomstforskellene målt ved Gini-koefficienten med 0,05 pct.-point i 2019, *jf. tabel 4*. Virkningen på indkomstforskellene målt ved Gini-koefficienten vil falde i takt med at færre og færre borgere i kontanthjælpssystemet er indvandret før 1. januar 2008.

Tabel 4

Virkning af at fremrykke beskæftigelseskravet på indkomstfordelingen målt ved Gini-koefficienten, 2019

Ændring	Gini-koefficient, pct.-point
Midlertidigt (2019)	0,05
Varigt (2050)	0

Anm.: Hele befolkningen. Familieækvivalerede indkomster. Se anmærkning til tabel 1. Frem mod 2023 skønnes en større andel kontanthjælpsmodtagerne at være omfattet af beskæftigelseskravet, hvilket betyder, at den fordelingsmæssige effekt i 2023 må forventes at være mindre end den viste.

Kilde: Økonomiministeriets beregninger på lovmodellens datagrundlag.

En fremrykning af indfasningen af beskæftigelseskravet vil hovedsageligt reducere den disponible indkomst blandt personer i 1.-4. indkomstdecil i 2019, *jf. tabel 5.*

Tabel 5

Virkning af at fremrykke beskæftigelseskrav på disponibel indkomst for de berørte opdelt på indkomst, 2019

Decil	Ændring, kr.	Pct. af disponibel indkomst
1.	-1.200	-1,2
2.	-900	-0,5
3.	-200	-0,1
4.	-100	0,0
5.	0	0,0
6.	0	0,0
7.	0	0,0
8.	0	0,0
9.	0	0,0
10.	0	0,0

Anm.: Hele befolkningen. Familieækvivalerede indkomster. Se anmærkning til tabel 1. Frem mod 2023 skønnes en større andel kontanthjælpsmodtagerne at være omfattet af beskæftigelseskravet, hvilket betyder, at den fordelingsmæssige effekt i 2023 må forventes at være mindre end den viste.

Kilde: Økonomiministeriets beregninger på lovmodellens datagrundlag.

- e. Virkning på dels arbejdsudbuddet overordnet set, dels reel beskæftigelse af de berørte – tallene bedes opgjort i antal fuldtidspersoner samt i procentdel af, hvor mange personer, der vil nedsat i forsørgelsesgrundlag.

Arbejdsudbuddet påvirkes positivt af beskæftigelseskravets fulde indfasning, hvor det skønnes midlertidigt at øge arbejdsudbuddet med 450 fuldtidspersoner (strukturelt niveau), *jf. tabel 6.* Arbejdsudbudseffekten vil falde i takt med, at færre og færre borgere i kontanthjælpssystemet er indvandret før 1. januar 2008.

Tabel 6

Virkning af at fremrykke beskæftigelseskravet på arbejdsudbuddet, 2019

Ændring	Arbejdsudbud
Midlertidigt (2019)	450
Varigt (2050)	0

Anm.: Der afrundes til nærmeste 50 fuldtidspersoner opgjort i 2019.

Kilde: Beskæftigelsesministeriets beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Det er ikke muligt at opgøre virkningen på reel beskæftigelse for de berørte.

- f. Antallet af personer, hvis rådighedsbeløb vil blive endnu mindre, end hvis de var lønmodtagere på en såkaldt HK-mindsteløn, og hvor meget mindre rådighedsbeløbet vil blive på tværs af de familietyper, de berørte befinder sig i. Ministeren bedes her tage højde for universelle ydelser, som både overførselsindkomst- og lønmodtagere har ret til, herunder boligstøtte m.v.

Ændringen i disponibel indkomst og det samlede antal af personer, som vil få reduceret den disponible indkomst ved fremrykning af indfasningen af beskæftigelseskravet fremgår af tabel 1. De berørte personer forventes typisk at ville få en uændret eller øget økonomisk gevinst ved at overgå til fuldtidsbeskæftigelse til HK-mindsteløn.

Der findes aktuelt ikke et analysegrundlag, som gør det muligt på baggrund af registeroplysninger at kvantificere forskellen på den faktiske disponible indkomst for kontanthjælpsmodtagere med den alternative disponible indkomst ved beskæftigelse til HK-mindsteløn. Det skal i forlængelser heraf bemærkes, at selv hvis der kunne tilvejebringes en opgørelse af den økonomiske gevinst ved fuldtidsbeskæftigelse til HK-mindsteløn for faktiske kontanthjælpsmodtagere, ville den skulle fortolkes med varsomhed, idet mange kontanthjælpsmodtagere ikke modtager samme ydelse hele året. Derudover ændres deres familiesammensætning løbende, og andre familiemedlemmers arbejdsmarkedstilknytning og indkomst har stor betydning for den beregnede forskel.

- g. Antallet af personer ift. i dag, der fejlagtigt vil blive vurderet til ikke at undtages fra beskæftigelseskravet f.eks. som følge af manglende arbejdsevne, og dermed hvor mange personer, der blive sat ned i ydelse på et ulovligt grundlag

Der lægges til grund, at kommunerne foretager korrekte vurderinger, både når det drejer sig om undtagelse og om dokumentation af ophold i riget og beskæftigelseshistorik. Efter gældende regler vil personer, der har en varig og væsentlig nedsættelse af arbejdsevnen, fortsat kunne tildeles førtidspension.

For så vidt angår underspørgsmål *h*, *i* og *j*, er det ikke muligt at opgøre forslagetets effekt. Der kan henvises til Ydelseskommisionens rapport, hvor emnerne er nærmere belyst.

Afslutningsvis bemærkes, at indfasningen af beskæftigelseskravet blot er et delelement i en samlet reform. Besvarelsen kan derfor ikke ses som en vurdering af de samlede konsekvenser ved regeringens forslag til et nyt kontanthjælpssystem. Besvarelsen vedrører således alene den isolerede effekt af at fremrykke indfasningen af beskæftigelseskravet.

Venlig hilsen

Ane Halsboe-Jørgensen
Beskæftigelsesminister